

KATTER PÅ RYMMEN

EN SVINDLANDE EVOLUTIONSRESA

KATTER PÅ RYMMEN

DEN HÄR SERIETIDNINGEN HAR VUXIT FRAM INOM PROJEKTET *EVOLUTION I SERIEFORMAT*, ETT SAMARBETE MELLAN LINKÖPINGS UNIVERSITET, NATIONELLT RESURSCENTRUM FÖR BIOLOGIUNDERVISNING VID UPPSALA UNIVERSITET OCH EN ILLUSTRÄTOR.

ATT DET BLEV EN BERÄTTELSE MED KATTER SOM TRILLAR NED I EN PORTAL FÅR VI TACKA EN KREATIV 11-ÅRING FÖR – TACK STINA!

LÄRARHANDLEDNING

Vill du få tips på hur du som lärare kan använda tidningen i undervisningen? Skanna QR-koden eller besök: www.bioresurs.uu.se/resurser/evolution/evolutionens-mekanismer

HUR KOM SERIETIDNINGEN TILL?

Jonas Anderson är illustratör och serietecknare och har gjort bilder till mängder av böcker och tidningar. Jonas står för bild och form i *Katter på rymmen – en svindlande evolutionsresa*.

Serieberättelsen växte fram i en kreativ process tillsammans med:

Johanna Aringer, som forskar om hur det går till när barn och elever lär sig nya saker inom naturvetenskap, särskilt om evolution och **Lars Wallner**, som forskar om hur serietidningar och annan popkultur kan användas i skolan. Båda forskar och undervisar vid Linköpings universitet.

Ammie Berglund och **Lisa Reimegård** som båda jobbar på Nationellt resurscentrum för biologiundervisning vid Uppsala universitet.

Under arbetet med serietidningen har vi fått värdefulla synpunkter av experter på evolution:

Lars Werdelin, som är professor i paleontologi vid Naturhistoriska riksmuseet och expert på kattedjurens evolution.

Henning Blom, som är forskare i paleontologi och expert på ryggradsdjurens evolution, samt **Petra Korall**, som är forskare inom systematisk botanik och även studerar studenters förståelse av evolutionära släkträd, båda verksamma vid Uppsala universitet.

Serietidningen har också utvärderats av lärare och elever.

© Nationellt resurscentrum för biologiundervisning, 2024

Produktion och tryck har möjliggjorts tack vare bidrag från Tage Swahns Stiftelse för Undervisning och Forskning.

Andra upplagan. Tryck: Stibo Complete A/S

Upplaga: 13 500 exemplar

ISBN 978-91-988806-0-1

Kontakt: info@bioresurs.uu.se

www.bioresurs.uu.se

Trycksak
3041 0189

FSC® C003164

UPPSALA
UNIVERSITET

Ett viktigt uppdrag.

EN HELT VANLIG DAG
NÅGONSTANS I NUTIDEN.

LAKRIS?

LAAAAAAKRIS?

LACRAM CARINUS,
VAR ÄR DU?

LÄGG AV NU, DU VET
ATT DU ÄR MYCKET
BÄTTRE PÅ ATT
GÖMMA DIG ÄN JAG!

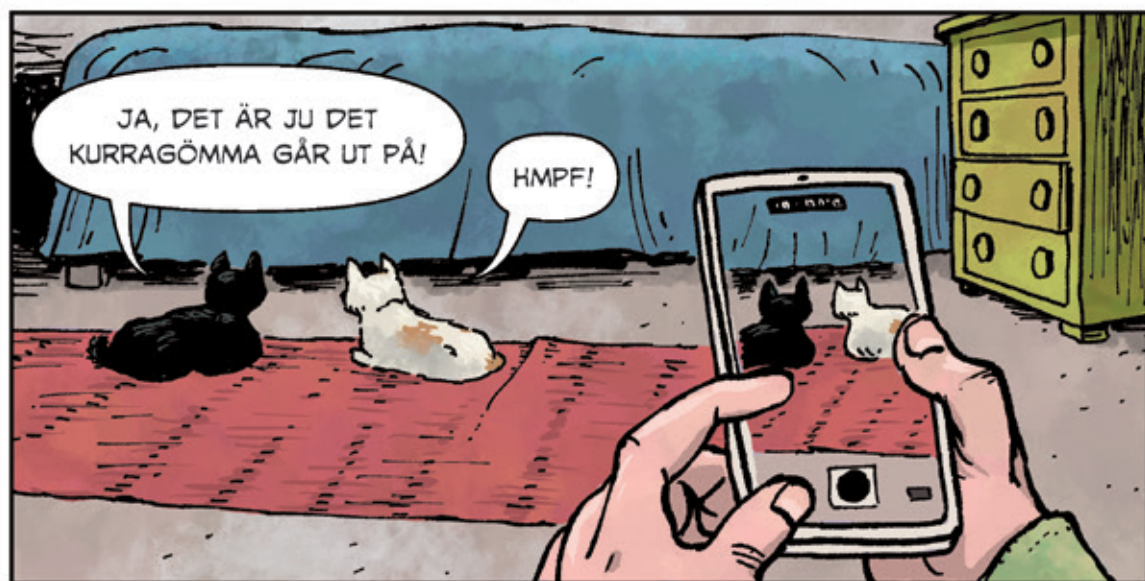

SLUTA, DET ÄR
INTE KUL!

MJAAAAUUUUUU!!!

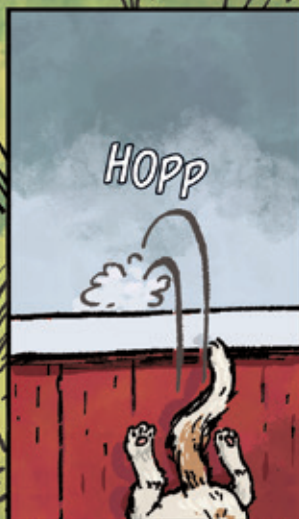

ÄH! KOM IGEN,
VAR INTE EN SÅN FEGIS!

KOM NU, DET ÄR INTE FARLIGT.
BARA EN LITEN STUND!

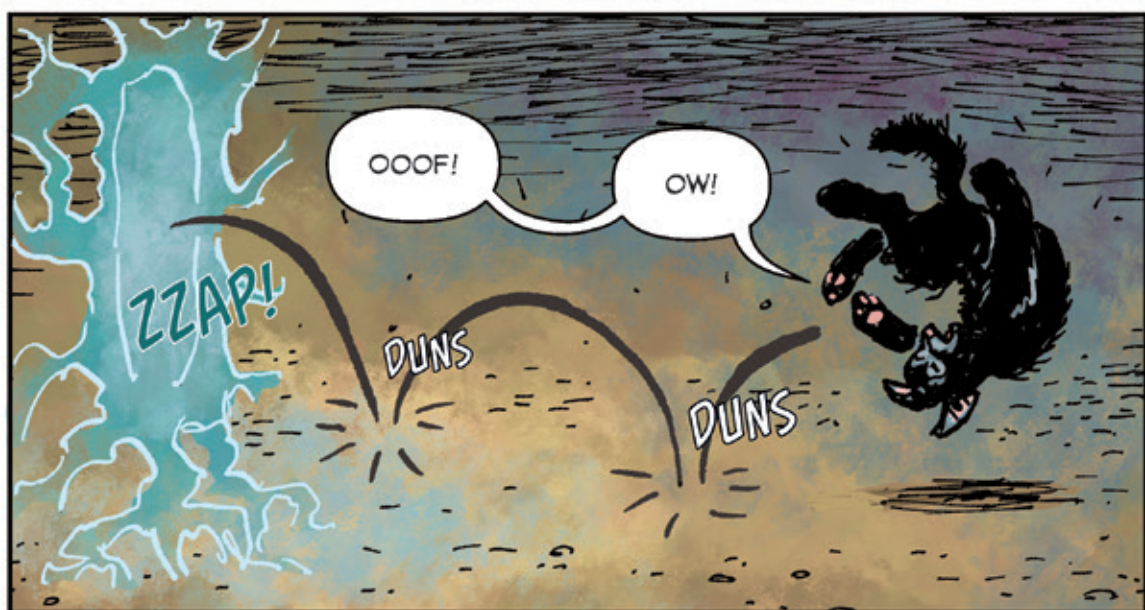

VAD

ÄR DET

SOM HÄNDER?

KATTRÅDET BESTÅR AV
REPRESENTANTER FRÅN ALLA
KATTARTER SOM NÅGONSIN FUNNITS.
ALLA, FRÅN STÖRSTA SABELKATT
TILL DEN ALLRA MINSTA
ROSTFLÄCKIGA KATTEN
FINNS HÄR.

VI HAR SAMLATS IDAG
FÖR ATT LÖSA PROBLEMET
MED ATT ALLT FLER AV OSS
UTROTAS VARJE ÅR.
EN EFTER EN BRYTS GRENARNA
PÅ VÅRT STÅTLIGA
SLÄKTTREDD AV.

SMILLA,
DITT UPPDRAG VAR ATT
HÄMTA HIT EN NUTIDA
HUSKATT FÖR ATT GE OSS
NYA PERSPEKTIV PÅ
FRÅGAN.

NI MÅSTE FÖRSTÅ ATT
DET HÄR ÄR INGET SOM
NÅGRA SMÅTTINGAR
SOM KNAFFT ENS HAR
LÄMNAT BOET
KAN HJÄLPA OSS MED!

SMILLA,
SE TILL ATT TA HEM
DEM IGEN!

Vad är skillnaden på en katt?

NI ÄR BARA
SMÅ KATTUNGAR,
VILKET SNACK!

ÅÅÅ JAG BLIR
SÅ ARG!

JAG SKA **BITA** DOM,
DET SKA JAG!

SKA DU
BITA MED DOM
PYTTETÄNDERNA?

DOM ÄR I ALLA FALL
JÄTTEVASSA, OCH MYCKET
STÖRRE ÄN DINA!

DET ÄR DOM INTE ALLS!
DU HAR SMÅ, SLÖA
TÖNT-TÄNDER!

MORR!

FRÄS!

SLUTA!

MAMMA, MAMMA, MAMMA! KOLLA!
MIN TAND HAR ÄNTLIGEN LOFFNAT!

JAG SER DET, SASSY.
SÄG HEJ TILL KÅLA
OCH LAKRIS, DOM ÄR
HUSKATTUNGAR FRÅN
FRAMTIDEN.

HEJ, JAG HETER FAFFY.
WOOOW! VILKA FTORA OCH
VAFFA TÄNDER DU HAR
DÄR NERE!

VAFFA?

VASSA TÄNDER.
HON LÄSPAR, TROR JAG.

LOA, KOM HIT!

VAD VILL NI?

KOLLA, LOA HAR
OCKFÅ FÅNA FTORA
TÄNDER DÄR NERE.

DET VILL
JAG MED HA.
DEN JAG HAR
DÄRUPPE ÄR LIKFOM
MEFT I VÄGEN.

GAAAAHHH!

Hur lång är en svans?

DU, LAKRIS,
KOM HIT ETT TAG.

VAD ÄR DET?

HAR DU SETT DERAS SVANSAR?

DET PÅMINNER JU OM...

MORBROR PELLE
SOM KLÄMDE
SVANSEN I EN DÖRR!
DÅ BLEV DEN
SÅDÄR KORT!

TROR DU ALLA
HAR KLÄMT AV
SINA SVANSAR?

NEJ
DET GÅR INTE,
HÄR FINNS JU
INGA DÖRRAR.

VAD HAR HÄNT
MED DIN OCH
LOAS SVANS?

HAR NÅN BITIT
AV SVANSEN?
STACKARS ER!

VA?
NÅ SMÅTINGAR,
SÅ HÄR LIGGER
DET TILL!

HÄR ÄR MIN FAMILJ:
MAMMA, PAPPA, FARMOR.

ALLA HAR SÅ HÄR
KORTA SVANSAR, SASSY OCKSÅ,
DET GÅR I SLÄKTEN!

DET ÄR SAMMA SAK
FÖR LOA.

SÅ ALLA HAR FÅTT
SVANSEN AVBITEN?!

HIMALAYA, 10000 ÅR SEDAN.

HAN ÄR JU
TILL OCH MED BÄTTRE
ÄN DU PÅ KURRAGÖMMA!

GÄÄSP!

ALLTSÅ DET DÄR
MÅSTE VARA VÄRLDSREKORD
I LÅNG SVANS!

VARFÖR HAR DU SÅ
LÅNG SVANS? DET VILL
JAG OCKSÅ HA!

JÄ, DEN ÄR RÄTT
BRA FAKTISKT.

NÄR DET ÄR KALLT HÄR
SÅ KAN JAG VÄRMA UPP
NOSEN OCH LUFTEN
MED SVANSEN.

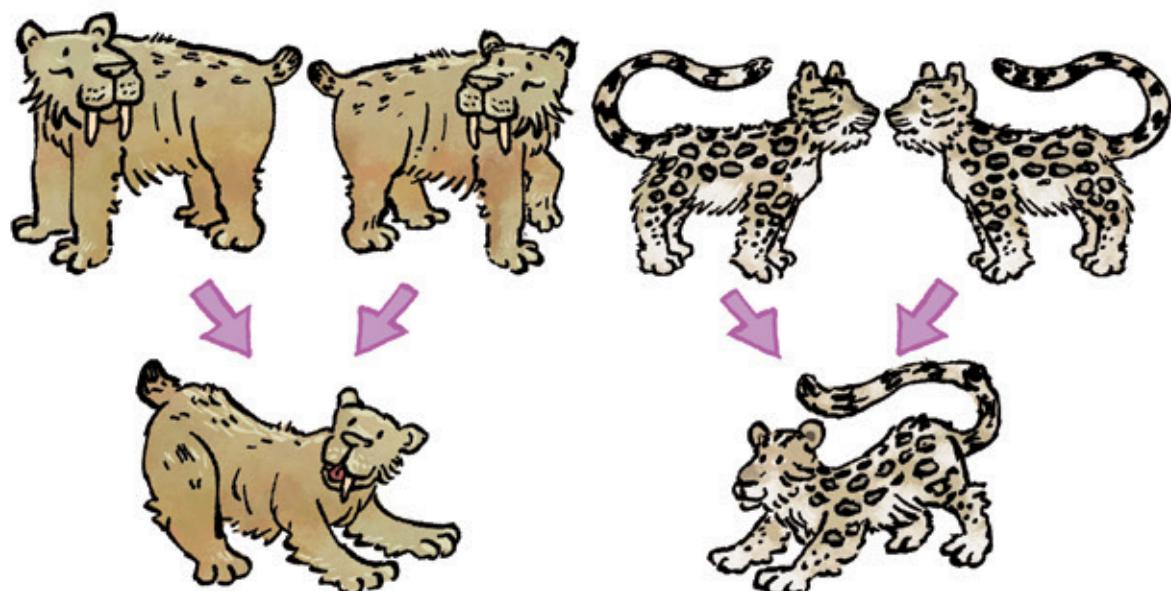
DEN HJÄLPER MIG OCKSÅ
ATT HÅLLA BALANSEN
NÄR JAG HOPPAR
SÅ HÄR STILIGT.

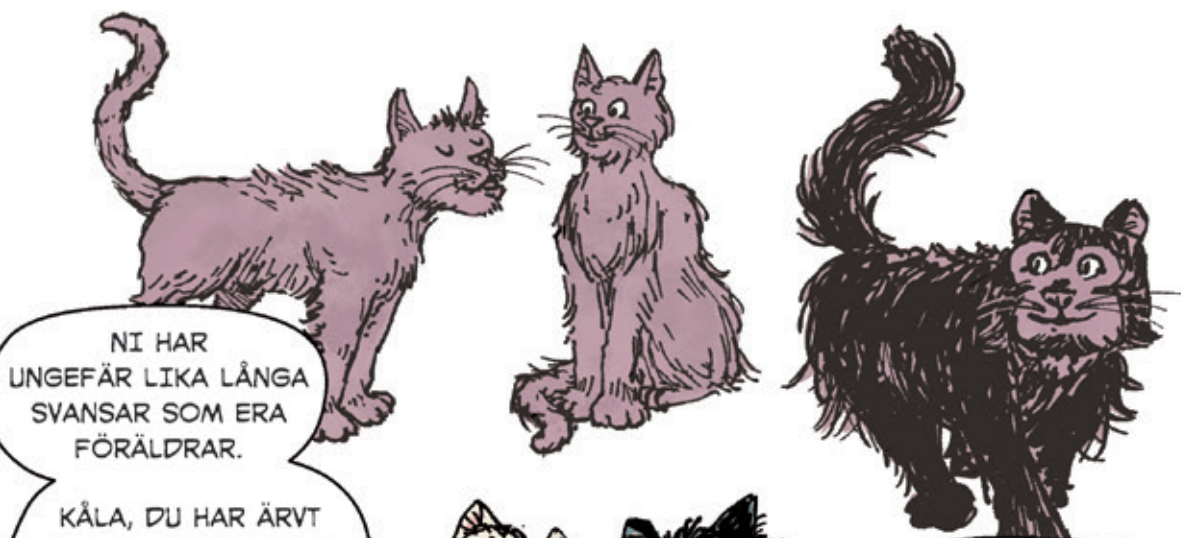

DET DÄR
KAN JAG OCKSÅ!

PLUMS!

NI HAR
UNGEFÄR LIKA LÅNGA
SVANSAR SOM ERA
FÖRÄLDRAR.

KÅLA, DU HAR ÄRVT
RITNINGAR SOM GER
EN LITE LÄNGRE SVANS
ÄN VAD LAKRIS HAR.
OCH SÅ ÄR DET,
VI BLIR INGA EXAKTA
KOPIOR AV VÅRA
FÖRÄLDRAR.

LAKRIS VERKAR
HA ÄRVT RITNINGAR
TILL SAMMA TJOCKA
SVANS SOM ER
MORFAR HADE.

NI KOMMER ALLTID
HA DOM SVANSARNA
OAVSETT VAR
NI BOR.

SÅ MAMMA
ÄRVDE FRÅN
MORMOR OCH
MORFAR DÅ?

NU FATTAR JAG!
KANSKE...

VAR DET DIN MORMORS
MORMOR SOM VAR DEN
FÖRSTA SOM FICK
LÅNG SVANS?

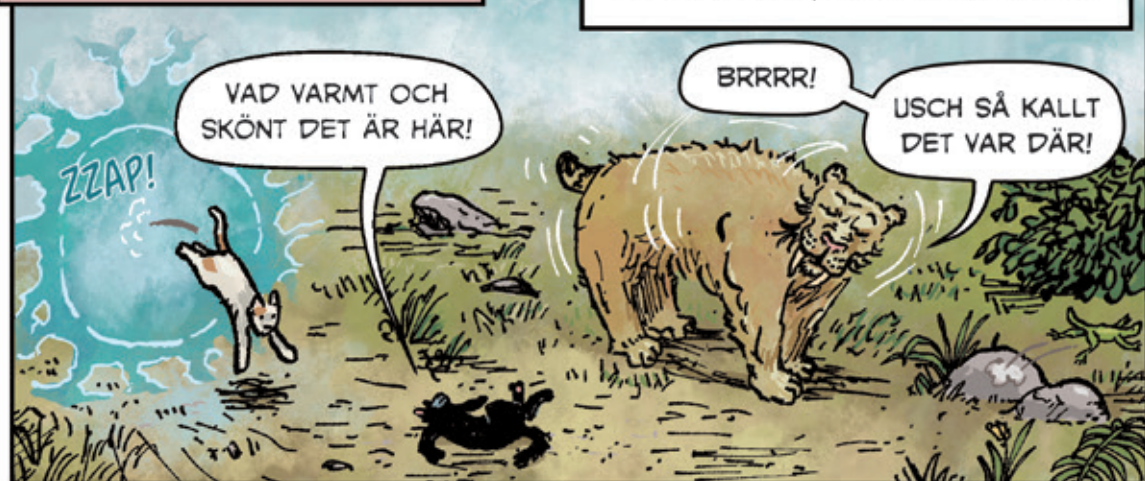
KOM NU KÅLA!
VI MÅSTE HÄNGA PÅ
SMILLA TILLBAKA.

SHWOOP!

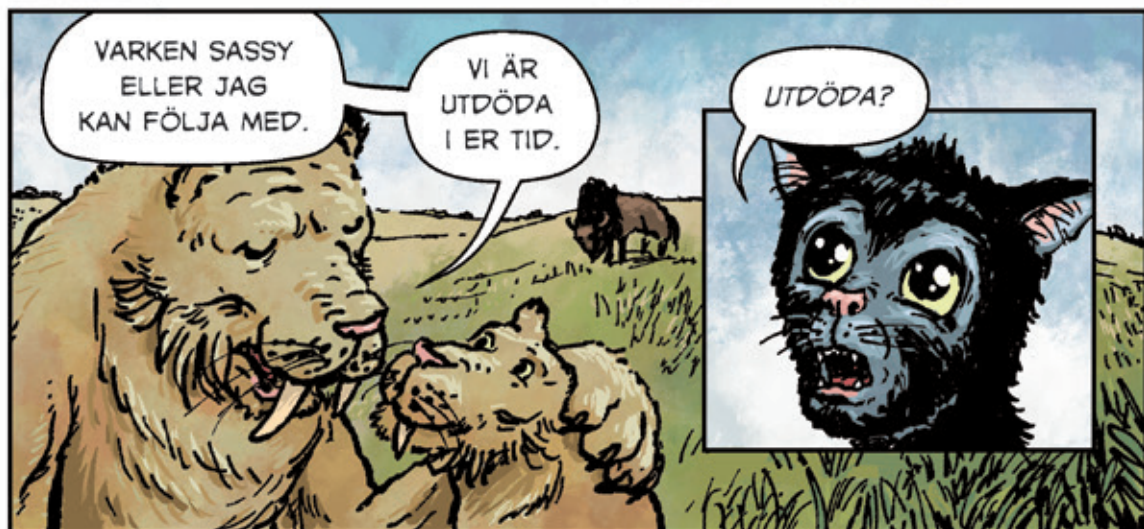

Vi måste rädda dom!

NORDAMERIKA, 10000 ÅR SEDAN.

KOMMER NI INTE IHÅG
KATTRÅDETS TRÄD?
KATTERNA PÅ MARKEN ÄR
DOM SOM ÄR UTDÖDA
I ER TID.

AV VISSA ARTER FINNS
BARA NÅGRA KATTER KVAR.
DERAS GREVAR ÄR PÅ VÄG
ATT GÅ AV. DOM KOMMER
OCKSÅ UTROTAS SNART.

DET ÄR JU
KATASTROF!

VI MÅSTE STOPPA DET!

DET FINNS INGET
VI KAN GÖRA.

MEN VARFÖR
BLIR DOM UTROTADE?
DET ÄR JU JÄTTEHEMSKT!

DET ÄR OLIKA.
OFTA ÄR DET NÅT I MILJÖN
SOM FÖRÄNDRATS SÅ ATT VI INTE
LÄNGRE KAN FÅ TAG I MAT.
IBLAND ÄR DET MÄNNISKOR SOM
FÖRSTÖRT FÖR OSS.

KAPLEJONEN JAGADES OCH
DÖDADES AV MÄNNISKOR TILLS
DET INTE FANNS NÅGRA KVAR.
DET SISTA FÖRSVANN 150 ÅR
INNAN NI FÖDDES.

SER NI DOM STORA DJUREN
DÄR BORTA? DOM KOMMER TA SLUT
SNART OCH MINA BARNBARNSBARN
KOMMER INTE KUNNA FÅ TAG I
NÅN MAT ALLS.

OCH NI
SMILODONER DÅ?

DÅ KAN DOM INTE
FÅ NÅGRA UNGAR OCH
DÅ FINNS INGA
SMILODONER MER.

VI VET
ALLA VILKA SOM
ÄR SKYLDIGA!

Sibirisk tiger

JA, JAG FÅR
ALDRIG VARA IFRED,
DOM VÄGRAR DELA MED
SIG AV SKOGEN!

Amurleopard

DOM VILL ÅT
VÅR PÄLS!

Serval

JA, DET FINNS
BARA EN SAK
ATT GÖRA.

MÄNNISKAN MÅSTE BORT
OM VI SKALL ÖVERLEVA.

VI ÄR TVUNGNA ATT
UTROTA DEM!

STOPP!

NI FÅR
INTE UTROTA
MÄNNISKORNA!

VÅR MÄNSKA
ÄR JÄTTESNÄLL OCH
TAR HAND OM OSS!

VI FÅR MAT OCH
GOS VARJE DAG
OCH VI FÅR LEKA
HELA TIDEN!

HMMM...

JA, NI LEVER JU
IHOP MED MÄNNISKORNA.
KANSKE HAR NI ÄNDÅ NÅGON IDÉ
OM HUR VI KAN FÅ DEM ATT SLUTA
FÖRSTÖRA VÅRT LIVSRUM.

OKEJ,
NI FÅR EN CHANS,
BERÄTTA ALLT NI VET!

KÅLA OCH LAKRIS PRATAR
MED KATTRÅDET I FLERA
TIMMAR.

EN STUND SENARE...

VA?
EN VIDEO?

KÅLA OCH LAKRIS MÄNSKA
LA UPP VIDEON PÅ INTERNET.
DET DRÖJDE INTE LÄNGE
INNAN DET VAR DEN MEST
POPULÄRA VIDEON NÅNSIN!

En viral sensation!

Den här videon får ni inte missa!

*Kattungarna som
inspirerade världen!*

*Politikerna tar beslut
som ger mycket bättre
skydd för djur och
natur i hela världen!*

DET BLEV
FAKTISKT GANSKA
BRA DET DÄR.

JA,
LÄTT DEN BÄSTA
FILMEN NÅNSIN!

VI ÄR ALLTSÅ SLÄKT
MED ALLA KATTDJUR...
MEN NÄR BLEV
VI OLIKA?

DET MÅSTE HÄNT
MASSOR PÅ VÄGEN,
MEN DU - NU VILL
JAG LEKA NÅT!

VI KAN LEKA
KURRAGÖMMA.
DU RÄKNAR!

ALLA KATTDJUR ÄR SLÄKT

Här är ett släkträd med grenar för fem olika arter av kattdjur. Du känner kanske igen dem ifrån berättelsen?

I just det här trädet har vi ritat in fem arter men i verkligheten finns det många fler kattdjur.

Ändarna med gröna blad betyder att arterna lever i nutiden.

KLURING!

Vilken art hör hemma på vilken gren i kattjurens släkträd?

Läs ledtrådarna under bilderna.

Rita in rätt kattdjur på rätt gren i trädet.

Skriv deras namn på skyltarna.

Jag delar gemensamma förfäder med alla andra katter i det här släkträdet. Men just vår art finns inte i nutiden.

Namnet på min art kommer från mönstret på våra pälsar. I det här trädet är min närmaste släkting ett kattdjur med tofsar på öronen. Det spelar ingen roll vem av oss du sätter till höger eller vänster. Det blir lika rätt ändå.

Jag är lika släkt med tigern som med lejonet. I det här släkträdet är min närmsta släkting en av de allra minsta kattarterna som finns idag.

I just det här släkträdet är tigern min närmaste släkting.

EN TILL KLURIGHET...

För några hundra år sedan fanns lejon i nästan hela Afrika.

Men lejonen i Sydafrika dog ut. De kallas för Kaplejon.

Rita en gren för dem i trädet.

LAKRIS OCH KÅLA
ÄR TVÅ KATTUNGAR
SOM TYCKER OM ATT
LEKA OCH BUSA. EN
DAG UPPTÄCKER DE
ATT FÖNSTRET TILL
GÅRDEN ÄR ÖPPET.

DE HAMNAR I ETT ÄVENTYR
DÄR DE TRÄFFAR BÅDE
HISTORISKA OCH NUTIDA
SLÄKTINGAR OCH HJÄLPER
TILL ATT FÖRHINDRA EN
KOMMANDE KAT(T)ASTROF!

I *Katter på rymmen* får läsaren följa två kattungar när de bekantar sig med några aspekter av kattdjurens evolution, och även några konsekvenser av att människor tränger undan djur. Den tankeväckande serieberättelsen kan användas som utgångspunkt i samtal och undervisning om evolution och biologisk mångfald för årskurs 1-3 och 4-6.